

Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve
Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Uhdesindeki Hizmetlerle İlgili LGBTİ+'ların Sorun, Talep ve İhtiyaçlarına Yönelik Bilgi Notu

COVID19 pandemisi, mevcut eşitsizliklerin toplumun daha büyük bir kesimini etkilemesine ve eşitsizlik deneyimlerinin derinleşerek daha görünür bir hal almasına sebep olmuştur. Bu süreç sosyal hizmetlere duyulan ihtiyacı artırmıştır. Toplumun en kırılgan gruplarından biri olan, temel haklara erişimde pandemi öncesi süreçte de ciddi zorluklar yaşayan, kamu kurumlarının sunduğu hizmetlerden eşit şekilde yararlanamayan LGBTİ+'lar için bu dönem, her alanda eşitsizliğin büyüdüğü bir dönem olmuştur. SPoD tarafından yürütülen saha araştırması¹, pandemi süreci ile birlikte LGBTİ+'ların %64'ünün gelir getiren bir işte çalışmadığını tespit etmektedir. Maruz kaldıkları ayrımcılıklar sebebiyle çalışma yaşamına etkin katılamayan; kayıtsız, güvencesiz, günlük işlerde çalışmaya itilen LGBTİ+'ların bu süreçte işini en çok ve en hızlı şekilde kaybeden gruplardan biri olduğu tespitinde bulunmak mümkündür.

Hem kamusal alanlardaki ikincil ilişkilerde hem de toplumun çekirdek parçası olan aile ilişkilerinde yaygın bir sosyal dışlanma yaşayan LGBTİ+'lar için barınma erişilemeyen temel bir ihtiyaç niteliğindedir. Pandemi ve beraberindeki ekonomik kriz bu ihtiyacı artırmıştır. Araştırmaya katılan LGBTİ+'lardan en az %10'u barınma ile ilgili sorun yaşadığını beyan etmiştir. Barınma en temel insan haklarından biri olmasına ve bu hakkın kullanımına yönelik pandemi öncesinde de karşılaşılan sorunlar olmasına rağmen, kamu kurumları tarafından LGBTİ+ kapsayıcı şekilde bir uygulama bu süreçte de geliştirilmemiştir. Mevcut barınma imkanları kısıtlı olmakla birlikte, LGBTİ+'ların ihtiyaç ve taleplerini karşılamaktan çok uzaktır. Bu sürecin diğer bir önemli etkisi de sosyal yardımlara duyulan ihtiyacın görünür şekilde artması olmuştur. Araştırmaya katılan LGBTİ+'ların en az %33'ü sosyal yardımlara ihtiyaç duyduğunu bildirmiştir.

Pandemi sürecinde, LGBTİ+'lara yönelik ev içindeki ve dışındaki şiddet artış göstermiştir. Katılımcıların %29'u fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet türlerinden bir ya da birkaçına maruz bırakılmıştır. Pandeminin etkilerine ek olarak kamu görevlileri ve siyasetçiler tarafından LGBTİ+'ları hedef alan açıklamalar, SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı'na gelen başvurulardan elde edilen verilere göre, önceki döneme kıyasla %50'lik bir artışa sebep olmuştur.² Şiddet evde, sokakta, kamusal alanın her köşesinde varlığını sürdürmüş ancak ilgili kurumlar tarafından şiddeti önlemeye ve şiddet sonrası destek sağlamaya yönelik adımlar atılmamıştır. Pandemi öncesinde olduğu gibi bu dönemde de LGBTİ+'lar, şiddet sonrası destek mekanizmalarına ulaşmakta zorluklarla ve engellerle karşılaşmıştır. Şiddet sonrası destekte önemli bir mekanizma olan sığınma evleri konusunda cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim çeşitliliğini gözetmeyen bir mevzuatın eksikliği ve LGBTİ+'lar için ikincil bir şiddeti doğuracak uygulamalar, şiddetten kurtulmayı bırakınız adeta sürdürülmesi anlamına gelmektedir. LGBTİ+'ların en ihtiyaç duydukları zamanlarda şiddetten uzaklaşarak kendilerine güvenli bir alan

¹ [Pandemi Sürecinde LGBTİ+'ların Sosyal Hizmetlere Erişimi Araştırma Raporu \(SPoD, 2020\)](#)

² [Pandemi Raporu: COVID19'un Üç Ayında LGBTİ+'lar \(SPoD, 2020\)](#)

yaratabilmelerini sağlayacak mekanizmalar her zamankinden daha da acil bir ihtiyaç olarak gündeme gelmiştir. Acil yardım hatları da bu süreçte LGBTİ+'lar için yetersiz kalmıştır. ALO 183 Sosyal Destek Hattı cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelli ayrımcılık, şiddet, ihtiyaç ve destek taleplerine cevap oluşturmamaktadır.

Görünen bu tablodan belki de daha vahimi ise; LGBTİ+'ların kamu hizmetlerinin sunumundaki eşitsizlikten hareketle bu kurumlara duydukları güvenin azlığı ve sosyal devletin görevi olan bu hizmetlere başvurmama yolunu seçmesidir. Barınma, sosyal yardım ve şiddet sonrası destek mekanizmalarına ihtiyaç duyan LGBTİ+'lar haklara erişim noktasında cinsiyet kimliği ya da cinsel yönelimlerinden dolayı ayrımcılığa maruz kalabileceklerini, ilgili kurum ya da kuruluşlarda da olumsuz tutum ve davranışlarla karşılaşabileceklerini düşündüklerini belirtmişlerdir.

COVID19 pandemisinin etkisi altında geçen 2021 yılında SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı'na gelen başvurular da bir önceki yıla göre neredeyse iki kat artmıştır.³ 2085 kişinin başvurduğu hattın, en çok başvurulma sebepleri arasında duygusal destek, psikolojik ve hukuki destek talebi, açılma süreçleri, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim ile ilgili bilgi alma, ayrımcılık ve şiddet sonrasında destek talebi vb. yer almaktadır. Kamu kurumları tarafından sağlanması gereken bu ve benzeri hizmetlerin, sivil toplum kuruluşlarının kısıtlı imkanlarına karşın bu kadar kişiye sağlanması, LGBTİ+'lara özel ve/veya LGBTİ+'ları kapsayan sosyal hizmet mekanizmalarına duyulan ihtiyacı ve durumun aciliyetini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda; 2022 yılı bütçe planlaması yapılırken LGBTİ+ yurttaşların sorun, ihtiyaç ve taleplerine cevap olabilecek aşağıdaki faaliyetlere ve faaliyetleri hayata geçirmeyi sağlayacak bütçe düzenlemelerine yer verilmesi gerekmektedir:

- Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde toplumsal cinsiyet eşitliği temelli politikalar geliştiren birim ve komisyonlar kurulmalıdır.
- Şiddete maruz bırakılan LGBTİ+'lar için LGBTİ+ sığınakları, konukevleri ve barınma imkânları hayata geçirilmelidir. LGBTİ+'ların barınma hakkına erişimine yönelik gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı; uygulamadan kaynaklanan engeller ortadan kaldırılmalıdır.
- ALO 183 Sosyal Destek Hattı'nın LGBTİ+'lara yönelik hizmet vermesi; cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim konularında daha etkin çalışması sağlanmalıdır.
- Sosyal Hizmet Merkezleri ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla sosyal, psikolojik ve hukuki danışmanlık hizmetleri artırılmalı; LGBTİ+'ların bu hizmetlere eşit erişimini sağlamaya yönelik önlemler geliştirilmelidir.
- LGBTİ+'ların kayıtlı ve güvenceli alanlarda istihdama katılımlarına yönelik programlar geliştirilmelidir.
- Bakanlık bünyesindeki tüm kamu personellerine cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim ile ilgili hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.
- Bütçe yapım süreçlerine sivil toplum kuruluşlarının ve yurttaşların katılımına yönelik mekanizmalar geliştirilmelidir. Bütçe, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı olmalı; LGBTİ+'lar ve kadınlar başta olmak üzere tüm dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına cevap vermelidir.

www.spod.org.tr

SOSYAL POLİTİKA, CİNSİYET KİMLİĞİ VE CİNSEL YÖNELİM ÇALIŞMALARI DERNEĞİ
SOCIAL POLICY, GENDER IDENTITY AND SEXUAL ORIENTATION STUDIES ASSOCIATION

 | spodlgbtı

³ [LGBTİ+ Danışma Hattı 2020 Verileri \(SPoD, 2021\)](#)